

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ І НАУКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Малій О.Г.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Державного біотехнологічного університету
м. Харків, Україна*

Сьогодні питанням цифрової трансформації освіти приділяють особливої уваги, особливо в умовах повномасштабної війни Росії з Україною. Цей непростий час став поштовхом до необхідних змін в методах навчання у нашій країні. Крім того, інтеграція у Європейський освітній простір також вимагає розвитку діджиталізації (цифровізації), яка визнана глобальною тенденцією сучасної освіти.

Предметом особливої уваги науковців є напрацювання, які стосуються створення цифрових освітніх середовищ, розвитку комп'ютерно-орієнтованих навчальних систем, методичної роботи через мережеві платформи, педагогічної майстерності та інновацій. Аналізуючи наукові досягнення у цій сфері, можна стверджувати, що використання новітніх цифрових інструментів глибоко впливає на характер досліджень і на всю освітню систему в цілому.

Ключові компетенції фахівців з фінансів в цифрову епоху також переживають зміни і вимагають: базової діджитал-грамотності; спеціалізованих знань, що поєднують ІТ та фінанси (обробка даних у хмарі, приватність та захист інформації, аналітика даних, новітні бізнес-моделі); а також бізнес-умінь і м'яких навичок, так званих *soft skills*, таких як вирішення складних задач, навички ведення переговорів, прийняття рішень в цифровому середовищі, критичне мислення, творчість та постійна самоосвіта.

Війна стрімко прискорила перебіг звичайних тенденцій розвитку системи вищої освіти, і в першу чергу її змісту. Найбільше це стосується зростання онлайн-освіти та впровадження новітніх цифрових технологій. Дистанційне навчання під час війни має певні переваги: воно дозволяє поєднувати працю з отриманням освіти, розвивати нові навички та стимулює до самоосвіти. Недоліками дистанційного навчання є технічні проблеми, неможливість доступу до Інтернет, недостатня самоорганізація, низький рівень володіння інформаційними технологіями.

Важливим напрямом цифровізації освіти має стати широке запровадження до навчального процесу електронних підручників, які сьогодні повинні охоплювати мультимедійні можливості цифрового передавання інформації (інтерактивність, динамічна іконографіка, відеоконтент тощо) [1].

Фахівці передбачають, що війна негативно відіб'ється на стані вищої освіти в країні в довгостроковій перспективі. Це може виразитися у збільшенні «освітньої міграції», зниженні попиту на вітчизняну вищу освіту, зменшенні фінансування університетів, зниженні доходів громадян, що ускладнить отримання освіти потенційними студентами, а також у скороченні числа іноземних студентів.

Національним пріоритетом є перехід до цифрового суспільства. В цифровій економіці роль університетів як виробників знань посилюється, а при взаємодії та співпраці з бізнесом і державою, підвищується інноваційна активність в економіці.

В умовах сьогодення навчальні заклади мають працювати на зразок бізнес-структур з унікальними методами реалізації інноваційно-інвестиційної політики. Їм належить одночасно займатися підготовкою кваліфікованих фахівців, виконання фундаментальних і прикладних досліджень, трансферу знань та технологій, а також виведенням на ринок інноваційних освітніх продуктів, створених завдяки інтелектуальній праці викладачів та університетських топ-менеджерів [2].

З огляду на потреби військового та післявоєнного розвитку освіти та науки в Україні, актуальним є інноваційне їх оновлення. На часі апробація та широке впровадження сучасних методів навчання, використання передових технологій, розробки електронних систем управління навчальним процесом та покращення цифрових інструментів оцінювання навчальних досягнень. Розвиток цифрових компетенцій, оволодіння цифровими технологіями викладачами та науковцями відкриває нові перспективи для навчання протягом усього життя та сприяє особистісно орієнтованій освіті.

Список використаних джерел:

1. Українська система вищої освіти в умовах воєнної агресії РФ: проблеми і перспективи розвитку. URL: <https://niss.gov.ua/news/statti/ukrayinska-systemavayshchoyi-osvity-v-umovakh-voennoyi-ahresiyi-rr-problem>

2. Малій О.Г. Державна фінансова підтримка освіти, науки та інновацій в Україні. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти : матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 22-23 березня 2022 р. Ч. 2. Львів : ЛНУП, 2022. С. 303–306.

3. Якість вищої освіти: теорія і практика : навчально-методичний посібник / за наук. ред. А. Василюк, М. Дей; кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В. Базелюк (та ін.); НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 176 с.